

Keresztesi Judit

PROBLÉMA- MEGOLDÁS

**KÖRNYEZETTUDATOS
FENEGYEREKEKNEK**

Ha azt gondolja, hogy ön
cigarettazással, a szelektív
szemétgyűjtés elmismásolásával
vagy az autójából felszálló
benzingőzzel veszi ki leginkább
részét a környezetszennyezésből,
akkor óriásit téved!

Olasz szárastészta, svájci csoki, francia sajt.

Ezekhez a termékekhez a magyarországi fogyasztókat is kellemes emlékek fűzik. Amikor rájuk gondolunk, általában ízük és az ezzel nekünk szerzett öröm jelenik meg előttünk. Mit árthat az itáliai tagliatelle a bolygónak?

Itáliában semmit, de mialatt eljön Magyarországra, kamionokban pöfög végig Európán, óriási mennyiségű égéstermékkel juttatva ezzel a levegőbe.

Fagyasztott pizza, mirelit készételek, elősütött hasábburgonya.

Kétségtelenül megkönnyítik az emberek mindennapjait.

Csak kivesszük a dobozból és újramelegítjük őket.

Azonban környezetvédelmi szempontból velük kapcsolatban az az igazság, hogy csak óriási energiapazarlás árán kerülhetnek a végfelhasználó gyomrába.

Ezeket az élelmiszereket az előállító üzemekben főzik vagy sütik meg először.

Ehhez a művelethez természetesen energia szükséges. Amikor az ételek készen vannak, lehűtik és lefagyasztják őket, amihez szintén energiát használnak fel. Szállításukat speciális hűtőkamionokkal végzik, amelyek sokkal több üzemanyagot emésztenek fel, mint hűtés nélküli társaik. Ezek után az áru a boltok fagyasztópultjaiba kerül, ahol szintén energia szükséges annak fagyott állapotban tartásához.

Vásárlás után mi, saját fagyasztószelektívünkben tároljuk ezeket az élelmiszereket s így a mi háztartásunk energiája fogy. Amikor mirelit vacsorára támad kedvünk, az újramelegítéshez ismét elhasználjuk azt az energiát, amelyet főzésnél mások az üzemben egyszer már erre az élelmiszere fordítottak.

A Föld légkörét nem ön, hanem a szállítmányozás, a vegyi üzemek valamint termékeiket energiapazarlón előállító és újrahasznosíthatatlan anyagokba csomagoló nagyvállalatok szennyezik igazán. A rossz hír, hogy ők mindaddig képesek maradnak a bolygó lerombolására, amíg ön, tudatos választásaival meg nem zabolázza őket.

Legjobban tesszük, ha friss élelmiszert eszünk?

Magyarországon a külföldről származó friss áru 72%-ában találunk növényvédőszer-maradványokat, a hazai áru 30%-a szennyezett enyhén. Az import zöldség és gyümölcsmennyiség 1%-ában mutatható ki az egészségügyi határértéket meghaladó kemikália szint. A multinacionális hipermarket láncok azt állítják, hogy azért érdemes náluk beszerezni a szőlőt, paradicsomot, dinnyét, mert ott komolyabb szűrőn megy át az élelmiszer, mielőtt a pultokra kerül, mint a kistermelői piacokon.

Mint említettem, az import zöldség háromnegyed részében van méreganyag, egy százalékában több is, mint amennyit az emberi szervezet tolerálni képes. Import zöldséget nem lehet kapni a kistermelőknél, ők saját kertjükben, de legalább is Magyarországon termelt, portékát árulnak, és ahogy említettem a hazai áru tisztább, mint a külföldi. Mindkét terepen orosz rulett vásárolni, de a szupermarketekben több tölteny van a tárbán.

Ez a „táplálkoznom kell, hogy életben maradhassak, de bármit eszem, hosszútávon belehalok” paradoxon csak látszólag feloldhatatlan. A probléma megoldását korábban említett úrhajónk energiapajzsára vagyunk kénytelenek bízni.

Energiapajzsunkat, vagyis immunrendszerünket kifejezetten karban tartja, ha néha kivédhet ezt-azt. Igazságtalanság, mégis igaz, hogy azok a gyerekek, akiket széltől is óvott anyjuk, sokkal gyengébb védelmi mechanizmussal rendelkeznek, mint azok, akik kétpofára zabálták a homokot a játszótéren és szüleik szent meggyőződése volt, hogy a salak kell az utód zúzójába.

Éppen ezért lehetetlennek tartom, hogy a zéró szennyezettség elérésére kelljen törekednünk. Igen is lehetséges, hogy immunrendszerünk edzésben tartásához néhány hajmeresztő dolog valóban kell a zúzánkba. Nem hiszek abban, hogy egész életünket az ivóvíz oldott anyag tartalma, az előlünk eltitkolt élelmiszer adalékanyagok léte vagy nem léte és a friss áruban lévő permetanyag szintje miatti aggodalommal kelljen töltenünk. Viszont vakon hiszek a matematikában, amely szerint sok élelmiszerral sok méreganyag, kevés élelmiszerral kevés méreganyag kerül a szervezetbe. S bár e képlet első hallásra bárgyúnak tűnik, mégis azt mondom, hogy ez az az állítás, ami megoldást jelenthet ember és bolygó problémájára egyaránt.

Megesszük a világot

Egy amerikai polgár átlagosan 1046 kg élelmiszergabonát fal fel egy évben. Egy indiai 178 kg-ot eszik meg ugyanebből az alap élelmiszerből, egy kínai évente 348 kg gabonát vesz magához. A nyugat-európaiak fejenként átlagosan 523 kg búzát, rizst, rozst vagy árpát esznek meg évente. Ez annyit jelent, hogy ők egyetlen nap leforgása alatt körülbelül 1,4 kg gabonát diktálnak magukba fejenként. Magyarországon naponta átlagosan fél kg gabona, 10 dkg tejtermék, 20 dkg hús, 0,5 dl olaj, 4 evőkanál cukor, plusz az egészség kedvéért fél tojás, 15 dkg zöldség, 20 dkg gyümölcs, 2 dl tej, az élvezet végett pedig 2 dl sör, 1 dl bor, 3 cl tömény szesz és 3 dl kóla csúszik le a torkunkon fejenként. Mi pedig csakis amiatt izgulunk, hogy véletlenül le ne nyeljük egy mikrogramm E-165-öt. Azt hiszem sokunk nevében szólok, ha azt mondom: itt valami nem stimmel.

Óriási az élelmiszer túlfogyasztás a világon. Mi emberek, mint egy gigantikus porszívó, valóban mindent és minden mennyiségben hajlandóak vagyunk lenyelni, amit megfelelő méretben és számunkra tetsző színben elénk kínál az ipar. Ilyeténképpen teljesen fölösleges aggódnunk a szervezetünkbe jutott kemikáliák hosszú távú hatása miatt, hiszen ez az ételmennyiség jóval az előtt eltesz bennünket láb alól, hogy a lomha E-xxx-nek egyáltalán eszébe jutna akcióba lendülni bennünk.

Az emberi szervezet európai aggyal föl nem foghatóan kicsiny mennyiségű étel feldolgozására teremtett. Kis mennyiségű étellel – hacsak nem a gonosz mostoha almájából kívánunk bevacsorázni – kisebb mennyiségű mérgező anyag jut a testbe. Ha mindehhez még teljes tápértékű élelmiszerek közül választunk, igyekszünk csomagolás nélküli árut vásárolni és magunk készítjük ételleinket, akkor az élelmiszeripar környezetszennyező tombolását is megszüntethetjük.

Naponta és testsúlykilogrammonként 5 gramm szénhidrátra van szükségünk, egy 70 kilós embernek tehát mintegy 350 gramm szénhidrátot kell fogyasztania.

Ez ideális esetben energiaigényünk 50-60%-át képes fedezni, mivel 1 gramm szénhidrát energiataralma 17,2 kiloJoule (4,1 kcal).

„Akkor tehát a négyes pont:
világuralom öt éven belül...
...Egyetértek, a tettek beszélnek,
nem a szavak. Legyen
egy azonnali akció azonnal.
– Előbb meg kell szavazni.
- Persze persze, előbb
szavazni kell...”
(Monty Python - Brian élete)

**Az előre gyártott élelmiszerekkel az a baj, hogy az ember néha akkor is
egészségesebben táplálkozna, ha helyettük inkább a csomagolásukat
fogyasztaná el.**

Tiszta élelmiszerre vágyik?

Legyen szíves menjen ki egy kistermelői piacra és elegyedjen szóba az árusokkal.
Kérdezze meg, hogy ők termelték-e a tököt, babot, almát, körtét.

Kérdezze meg, hogy permetezték-e a termést és hogy mikor.

A legtöbben egyáltalán nem kezelik mérgekkel a veteményt, de mivel földjük túl
közel van a műúthoz vagy a biogazdálkodás szabályainak valamiért nem felelnek
meg, árujukat a kistermelői piacon értékesítik.

Főzze meg, amit vesz. A főzés nem ördögtől való. Teljesen mindegy, hogy ön férfi,
nő, menedzser, igazgató, fiatal, még fiatalabb, király vagy fáraó, ennie szükséges
és a főzés olyan kikapcsolódást jelent, ami néha még egy fáraónak is kijár.

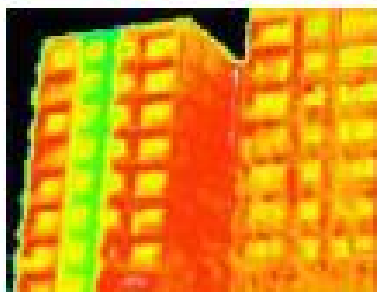
„Egy Nokia-kutatás szerint az emberek többsége a telefon feltöltése után nem húzza ki a töltőt

*a konnektorból, így az továbbra is ugyanannyi áramot fogyaszt, mintha töltené a telefont. A kutatók számításai szerint, ha a kétmilliárd mobiltelefon-tulajdonos egytizede a feltöltés után azonnal kihúzná a mobiltöltőjét, akkor évente mintegy 60 ezer európai háztartás teljes éves energiaszükségletét lehetne megtakarítani.” Halaska Gábor
Fn.hu 2006/40. - október 10.*

Ahhoz, hogy a megmeneküléshez jó „B” tervet tudjunk kovácsolni – mint korábban említettem – alaposan meg kell ismerkednünk globális portánk elejével

Hűledezzünk a villanyszámla láttán, de folyton áram alatt tartunk minden háztartási gépet.

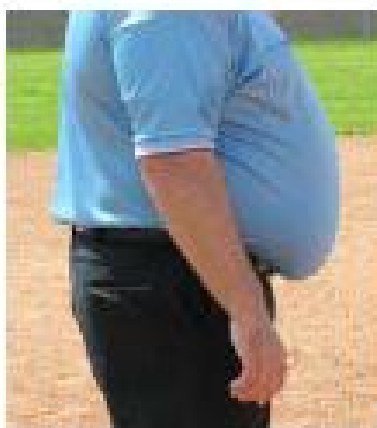
Télen a folyosót és az utcát fűjük.

Évente 260 millió kilogramm bontatlan, lejárt szavatosságú élelmiszert dobunk a szemétkbe.

Mindent megveszünk, amit meglátunk, de a felhalmozott kozmetikumok, tisztítószerek, ruhák, cipők nagy részét maximum egyszer használjuk.

Tízszer többet eszünk, mint amennyire szervezetünknek szüksége van.

Morgolódunk a vízszámla miatt, de az öblítés mellett a mosogatást is folyóvíz alatt végezzük.

Nem tudjuk, hogy hogyan járunk el, így az otthonunkban összegyűlt árunak és csomagolásának elhanyagolhatóan kicsiny részét, saját képzeletűnkre hagyatkozva szelektáljuk.

A háztartási hulladék nagyobb részét pedig – mivel a magyar szelektív szemét-udorító és embertelen begyűjtése nem győzött meg beállítást arról, hogy ez a módszer kapcsolatban áll a környezetvédelemmel –, kivitetjük a város szélén éktelenkedő, egyre terebélyesedő szemétdombra, hogy ott bomoljon le úgy nagyjából ezer év leforgása alatt.

Csaknem minden nagy cég zászlajára tűzte a környezetvédelmet, de levelezésüket műanyag ablakos, friss papírból gyártott borítókban bonyolítják.

Az áruházláncok és a gyorsan forgó fogyasztási cikkek hazai képviselői előbb említett szolgáltatóipari kollégáikhoz hasonlóan – szavakban – ugyancsak környezettudatos magatartásra törekednek.

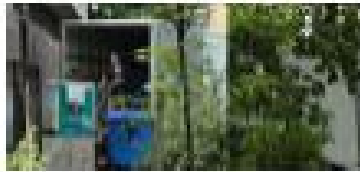
Magyarországon évi 500 milliárd forint értékű, fogyasztásra buzdító reklámot nézünk végig a tévében.

Hogy a reklámokkal mesterségesen gerjesztett vásárlási kedvet helyben és azonnal ki-elégítsék, a magyarországi áruházláncok nyugat-európai kollégáik törekvéseivel éppen szemben haladva, százával nyitják üzleteiket lakásainktól néhány méterre a zöldövezetek közepén. Az építkezésekkel illetve az áruszállítással járó zajszennyezés óriási méreteket öltött. A környezetvédelemért felelős hatóság készséggel együttműködik az áruházláncokkal a lakosság megkínzásában.

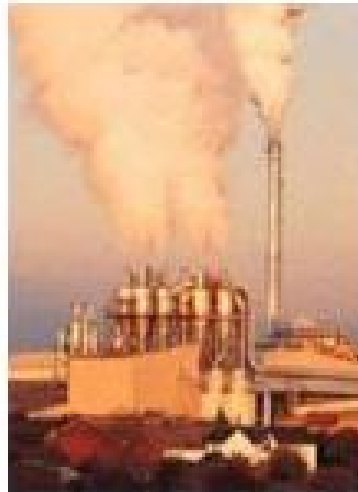
Projekt azonosító száma: ÁROP-1.1.5-08/C/A-2008-0003

A túlfogyasztás fenntartásához szükséges árut kamionok tízezrei szállítják az áruházakba. A termékek nagy része külföldről érkezik hozzánk. Ha az üzletek csak a hazánkban egy év alatt kidobott élelmiszer-mennyiséggel fogadnának kevesebb árut, akkor évente 37140 darab hét tonnás kamion égéstermékétől és zajtól szabadulnánk meg.

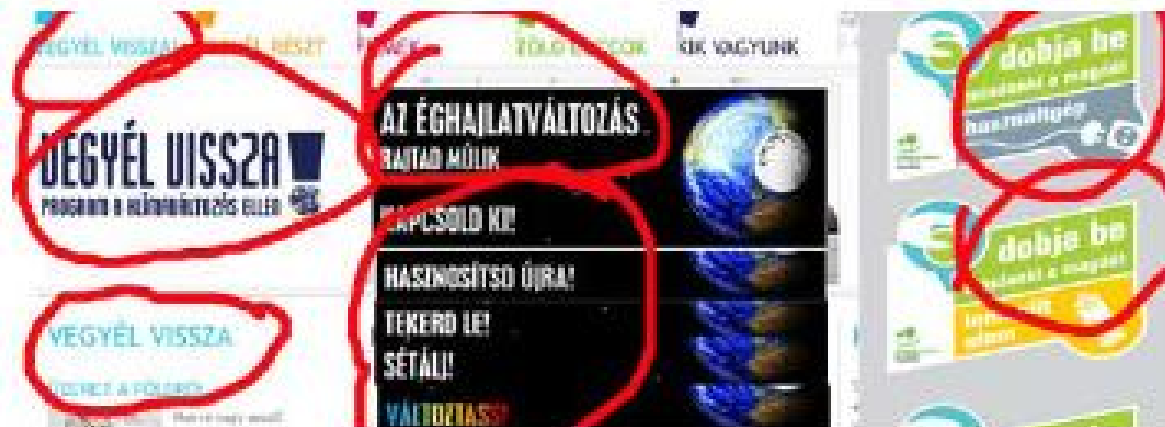
Vajon itt és most vége lenne a világnak, ha a hatósági és vállalati PR funkciójú környezetvédelmi reklámkampányok óriásplakátjaikon, az interneten és televíziós hirdetéseikben nem csak az egyén felelősségét firtatják? Valóban egyedül az állampolgár zúzta szét a bolygót? Nem kellene annyit vásárolnia és szelektíven kellene gyűjtenie? Ez lenne a probléma valódi megoldása?

Vajon mennyivel kevesebb villamos áram, gáz, víz fogyna és vajon mennyivel kevesebb fát kellene kivágni, ha a társadalmi felelősségvállalásukat úton útfélen hangoztató nagyvállalatok számláikat újrapiapír két oldalára nyomnák, ha nem csomagolnák be, amit nem kell és ha csak annyi élelmiszert dobának kevesebbet piacra, mint amennyit ma Magyarországon bontatlanul kidobunk?

A nagyvállalatok környezettudatosságra oktató weboldalaikon lemondásra biztatnak bennünket. (vegyél vissza.hu, ne kocsikázz annyit, ne folyasd a csapot.) Aztán elégedetten, műanyag, fehér borítékba rejtve, dupla fehér lapon küldenek ki egy háromsoros számlát, zsugorfóliába csomagolják a brokkolit, műanyag alapú matricát ragasztanak minden egyes almára, szellős műanyag zacskóba dugják a salátát és a kelletnél két mérettel nagyobb, újrahasznosíthatatlan dobozba helyezett paradicsomot, piros műanyagháloval fedélik. Az óriás szolgáltatók pazarlására és a gyorsan forgó fogyasztási cikkek értelmetlen csomagolására végtelen számú példát tudnék hozni.

Ha a klímaváltozást és a bolygó készleteinek rohamos fogyását csakis mi, egyének idéztük elő és a folyamat visszafordítása egyedül rajtunk múlna, akkor valamilyen kedvező változásnak már mutatkoznia kellene töretlen szelektív szemétyűjtési kedvünk és a háztartásunkban végrehajtott energiatakarékosági intézkedéseink nyomán.

De a bolygó nem gyógyul.

A dolog úgy áll, hogy mára a Föld felét megettük, a másik fele pedig a kukába került. Mi állampolgárok értjük, hogy miért. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban, az önkormányzatokban, az óriásszolgáltatók vezérigazgatói székében és a gyorsan forgó árucikkgyártó és forgalmazó cégek marketing igazgatói pozíciójában ülő nénik és bácsik is értik?

Az erdők és a közöttünk kötött megállapodás értelmében mi újrapapírt használunk, ők cserébe évszázadokon át tisztítják a levegőnket.

Sokan kifejezetten csúnyának találják az újrahasznosított alapanyagból gyártott papírlapokat, ezért félnek azokat kipróbálni.

- ⇒ *Megtisztíthatja a toalettlevelőjét, ha: behelyez 8 evőkanál szódabikarbónát egy tálba és egy éjszakán keresztül bent tartja a tálat a helyiségben.*
- ⇒ *Szórjon két evőkanál mosósódát és két evőkanál szódabikarbónát a tisztítani kívánt lefolyóba aztán öntse le a keveréket egy bögre forró ecettel. Ha lehetséges, hagyja hatni az anyagot néhány órán keresztül.*

A környezettudatos életet Magyarországon sokkal könnyebb népszerűvé tenni, mint a valódi jóléti államokban.

A Föld legszegényebb országaiban élnek legkörnyezettudatosabban az emberek. Ennek magyarázata rendkívül egyszerű, nincs más választásuk, nem pazarolhatnak.

Az utolsó papírfecnikből is valami olyasmit kénytelenek gyártani, ami hosszú távon háztartásuk hasznára válik.

Mi nem tartozunk a végletekig elszegényedett országok közé, de a sors kifürkészhetetlen humorérzékéből egyelőre leggazdagabb honfitársainknak sem sikerült olyan vagyona szert tenniük, amely jelentősnek számítana az igazán gazdag

európaiak szemében. Ezért lehet, hogy a nyugat-európai és az amerikai végletekig pazarló életvitel még nem jellemző ránk.

Megfontoljuk, hogy mit vásárolunk, még hajlandóak vagyunk saját kézzel előállítani élelmiszereinket, még tudjuk, hogy a csirke nem természetből fogva panírozott dinoszaurusz alakú, még egyetértünk azzal, hogy őrültség napi öt liter kólát szervezetünkbe erőltetnünk csak mert az ablaknál valaki megkérdezte, hogy kérünk e szuperszáz adagot, és még nem méltatlankodunk, ha nem mehetünk autóval a szomszédos háztömbben lakó barátaink vacsorameghívására.

Nézzük a dolog jó oldalát. Végre itt egy probléma, amiben nem baj, hogy le vagyunk maradva Nyugat-Európától.

Még nem szoktunk rá a pazarlásra, de már elkezdtük megtanulni, hogy hogyan szabályozhatjuk tudatosan hétköznapijainkat saját egészségünk és a nem megújuló energiaforrások védelmében. Ha ez így megy tovább, mire elérjük az általunk áhított életszínvonalat, már képesek leszünk tudatosan tenni környezetünkért is. Ha úgy vesszük, remek helyzetben vagyunk.

Azt hiszem, ennek ideje lenne örülni.

Vége